

Udgivelser

MEGA-Studien

Internationale Marx-Engels-Stiftung (IMES), som er den nye udgiver af Marx-Engels-Gesamtausgabe (MEGA²), er ligeledes udgiver af tidsskriftet *MEGA-Studien*; tidsskriftet erstatter årbogen "Marx-Engels-Jahrbuch", som udgaves i tilknytning til de indtil 1990 udkomne bind af MEGA². Der er dog en forskel mellem årbogen og det nye tidsskrift: Årbogen blev udgivet af de to institutter for marxisme-leninisme i Berlin og Moskva og skulle formidle marxismen-leninismens vurderinger i Marx-Engels-forskningen, hvilket prægede en del af bidragene i årbogen. Tidsskriftet er imidlertid i overensstemmelse med MEGA²s akademisering et videnskabeligt tidsskrift uden tilknytning til et bestemt teoretisk udgangspunkt. Dets funktion som fortsættelse af årbogen ligger altså især i, at der her, som i sin tid der, publiceres forskningsbidrag med tilknytning til udgivelsen af MEGA² og nyfundne tekster af Marx og Engels, som skulle have været offentliggjort i de allerede udkomne bind. Tidsskriftet har altså en væsentlig funktion i forhold MEGA².

Tidsskriftet begyndte at udkomme i 1994, og der er siden da udkommet 6 numre, som gør det muligt at vurdere dets relevans. Det er intentionen, at tidsskriftet skal være tresproget (tysk, engelsk og fransk), foreløbig er det overvejende tysksproget, dog findes der resumeer af hovedbidragene på de tre sprog. Udgivelsestakten med to numre årligt er nogenlunde blevet overholdt og prisen (DM 56.- + porto DM 10.-) er rimelig. Bidragyderne kommer fra en ræk-

ke lande, herunder mange fra Japan; den japanske Marx-Engels-forskning har i mange år haft en fremtrædende rolle, og det er glædeligt, at den er repræsenteret her. Tidsskriftet udvikles i stigende grad til et internationalt forum for forskning om Marx og Engels.

En væsentlig del af tidsskriftets sider har været brugt til at diskutere og nyformulere selvforståelsen for udgivelsen af MEGA². De nye udgivelsesretningslinjer blev således trykt i nr. 1/1994 og en kritik af hele foretagendet af Hans-Georg Backhaus og Helmut Reichelt i det efterfølgende nummer. Ud fra deres specielle interesse kritiserede de, at Marx' og Engels' tekster udgives sammen. Samme holdning giver de udtryk for i en anmeldelse af bind III-4/2 (originalmanuskriptet til Kapitalens bind 3), sidenhen har Michael Heinrich (1995/2) taget diskussionen op. Samme åbenhed overfor nye vurderinger kommer til udtryk i debatten mellem Vollgraf og Jungnickel på den ene side (1994/2; smlg. Arbejderhistorie 3/1995; 1996/2) og Vitalij Vygodskij (1995/1) og Wolfgang Jahn (1996/1) på den anden side.

Overvejelserne vedr. projektet kommer endvidere til udtryk i artikler af Rolf Dlubek (1/1994), Martin Hundt (1995/1), Rolf Hecker (1995/2) og Jürgen Rojahn (1994/1; 1996/1) om Marx-Engels-forskningen historie og aktuelle situation. Jacques Grandjonc og Jürgen Rojahn gør rede for den reviderede udgivelsesplan for MEGA², der medfører betydelige besparelser samtidig med at den bibeholder princippet om at udgive alle tekster af Marx og Engels.

Breve og andre tekster som skulle have stået i allerede publi-

cerede bind findes i flere numre, således Pios samtale med Marx og Engels i 1876 (1995/1). Ligeledes er andre dokumenter, f.eks. anmærkninger af Marx i en bog, publiceret her for første gang. En række artikler om editoriske og historiske problemer, anmeldelser og beretninger – således findes i 1996/2 de fleste oplæg til en konference IMES afholdt i 1995 om især Engels som teoretiker og udgiver af Marx' værker – udgør i de senere numre det centrale indhold; diskussionen om projektets indhold, omfang og videreførelse synes at være kommet til en foreløbig afslutning. *MEGA-Studien* er ikke det eneste tidsskrift med relevans for Marx-Engels-forskning, men det bliver mere og mere et uundværligt redskab i denne sammenhæng.

Tidsskriftet kan bestilles hos IISG-IMES, Cruquiusweg 31, NL-1019 AT Amsterdam, Fax +31-20-6654181, e-mail: jro@iisg.nl. De første seks numre kan fås til en pris af DM 28.- pr. nr. (+porto).

Gerd Callesen

Beiträge zur Marx-Engels-Forschung

Årbogen er en videreførelse af et tidsskrift, som i sin tid blev udgivet af en arbejdsgruppe i forbindelse med udgivelsen af den nye Marx-Engels-Gesamtausgabe (MEGA²). Årbogen udgives under nye forhold og med nye opgaver og markerer dette med tilføjelsen "Neue Folge" til titlen. Årbogen begyndte at udkomme i 1991 – 6. bind (1996) med temaet "Geschichte und materialistische Geschichtstheorie bei Marx". Årbøgerne har et

omfang på ca. 240 s. og koster DM 27.-. De første to årgange er udsolgt; årbogen kan bestilles hos Argument-Verlag, Reichenbergerstr. 150, D – 10999 Berlin eller hos redaktionen: Rolf Hecker, Ribbecker Str. 3, D – 10315 Berlin.

I februar 1997 udkom et første *Sonderband* i tilknytning til årbogen. Disse ekstrabind er planlagt til at udkomme med uregelmæssige intervaller, planlægningen til næste bind er dog gået i gang. Det nye bind skal forsøge at præcisere den stalinistiske ideologis indflydelse på udgivelsen af den første MEGA i 1930'erne.

Første *Sonderband* beskæftiger sig med "David Borisovic Rjazanov und die erste MEGA", dvs. med et emne, som går forud for det planlagte binds emne. Rjazanov har fået en del opmærksomhed i de senere år. På Dietz Verlag i Berlin udkom et udvalg af hans tekster med en omfattende indledning, *Beiträge zur Marx-Engels-Forschung* har offentliggjort et par artikler om ham og hans arbejde, og i *MEGA-Studien 1996/1* har Jürgen Rojahn udgivet hans korrespondence fra perioden op til 1917, som beror i IISG. Denne korrespondence er vigtig i sammenhæng med udgivelserne af Marx' og Engels' værker i perioden og de første diskussioner om principperne for en Gesamtausgabe.

Sonderband 1 er delt i to afdelinger; den første indeholder meget materiale om forudsætningerne og editionsprincipperne for MEGA¹, bl.a. erindringer fra tidligere medarbejdere, dokumenter mm. Anden afdeling består af bidrag til Rjazanovs (politiske) biografi, hans samarbejde med bl.a. Bucharin, Pokrovskij og Deborin og endvidere enkelte

dokumenter. Bindet (278 s., DM 27.-, ISBN 3-88619-681-X) bidrager væsentligt både til viden om Rjazanovs betydning for Marx-forskningen og til Marx-forskningens historie. Der lægges ejheller skjul på Rjazanovs åbenbart mindre elskværdige træk, omend det ikke står i centrum for de forskellige bidrag. Mere væsentlig er, at han, der før 1917 ikke havde været medlem af det bolsjevikiske parti, aldrig anerkendte Lenins betydning som Marx' umiddelbare efterfølger og derfor kom i voldsom modsætning til Stalin – en modsætning der i sidste instans kostede ham livet. Han blev henrettet i 1938.

Martin Andersen

Konferencer

Work, Difference and Social Change, Binghamton, 8-10. maj 1998

Konferencen "Work, Difference and Social Change. New Perspectives on Work and Workers Two Decades after Braverman's *Labor and Monopoly Capital*" sætter fokus på arbejdet og arbejdsopfattelsens karakter i en tid præget af globale politiske og teknologiske forandringer. Den afholdes på State University of New York at Binghamton i tyveåret for den "New Directions in the Labor Process" konference, der fik betydelig indflydelse på en hel generation af amerikanske forskere. Det er arrangørernes forventning, at denne konference på tilsvarende vis vil bidrage til at forme de kommende års forskningsdiskussion.

Konferencens emner er:

- Arbejde, arbejdstid og arbejdsrum
- Case studier af arbejdskraft- og kapitalmobilitet
- Arbejde og køn
- Etnicitet og klasse
- Økologi, arbejde og politik
- Arbejde, arbejdsprocesser og social forandring.

Arrangørerne opfordrer til indsendelse af papers, der behandler konferencens temaer, senest den 1. december 1997.

For yderligere information

kontakt: Chuck Koeber, tlf:

+1 (607) 786-9869, eller e-mail: work@binghamton.edu. Se tillige konferencens hjemmeside: <http://sociology.adm.binghamton.edu/work>

Netværk

Canadian International Labour Network

Canadian International Labour Network (CILN) er et forskningssamarbejde mellem det canadiske samfunds- og humanvidenskabelige forskningsråd og en række universiteter med komparative studier af arbejdsmarkedet og dets institutioner som forskningsområde. Hensigten er at undersøge, hvorledes udformningen af arbejdsmarkedets institutioner påvirker forhold som lønfordelingen, arbejdsløshedens niveau og struktur, og fordelingen af ressourcer indenfor familien.

CILN forbinder canadiske økonomer, politologer, sociologer og arbejdsmarkedsforskere med forskere, der arbejder med de samme emner i andre lande. Fra dansk side er tilknyttet

Karsten Albæk fra Økonomisk Institut ved Københavns Universitet.

På netværkets internetside findes en præsentation af forskningsprojekter, planlagte konferencer og en liste over tilknyttede forskere. Herfra kan også nyhedsbrevet 'CILNews' og en række arbejdsrapporter hentes. <http://labour.ciln.mcmaster.ca>

Organisationer

LO 100 år

Landsorganisationen i Danmark kan den 3. januar 1998 fejre sit 100 års jubilæum. I den forbindelse er der varslet flere forskellige tiltag. Ud over festlighederne omkring jubilæumsdagen og en række kulturelle arrangementer – bl.a. en musicalopførelse af Martin Andersen Nexø's "Den store kamp" – er der også planlagt udgivelsen af en jubilæumsbog, som skal beskrive LO's historiske udvikling i perioden 1871-1997. Bogen udkommer i to eller tre bind.

Desuden arbejdes der med en TV-serie, som skal behandle en række centrale temaer i arbejderbevægelsens historie, bl.a. boligbevægelsen, arbejderkultur og velfærdssamfundet. Endelig er der planlagt et CD-Rom-projekt med titlen "Hvem byggede Danmark" om det 20. århundredes Danmarkshistorie set fra neden.

DKP Esbjerg 75 år

1. maj 1998 kan DKP Esbjerg fejre sit 75-års jubilæum. I en pressemeddelelse skriver afdelingen, at den forbereder en samlet fremstilling af DKP Esbjergs

udvikling siden starten i 1923. Søren Federspiel, der har udgivet forskellige bøger om den esbjergensiske arbejderbevægelse er blevet bedt om at medvirke ved udgivelsen. "DKP vil ned-sætte en historiegruppe med det formål at indsamle og bearbejde stoffet. Vi efterlyser derfor esbjergensere, der ligger inde med arkivmateriale, fotoografier, protokoller og andet materiale fra DKP's historie. Henvendelse kan ske til Lars U. Thomsen, Fyrparken 530,1, 6710 Esbjerg V." I forbindelse med udgivelsen er der også planlagt en udstilling på Byhistorisk Arkiv.

Svensk LO-idedebat

Svensk LO har, som modsvar til højrefløjens dominans i 1980'ernes samfundsdebat, taget initiativ til oprettelsen af et debatforum, LO Idédebatt. Gennem afholdelse af seminarer, forlagsvirksomhed (Atlas) og etablering af netværk vil svensk LO skabe en platform, hvor arbejderbevægelsens folk kan mødes med forskere, og hvor man i fællesskab kan diskutere og udvikle nye synspunkter i samfundsdebatten. Blandt de emner, man har taget op, kan nævnes fagbevægelsen og globaliseringen, velfærdsstatens fremtid, perspektiverne for venstrefløjen samt fagbevægelsens forhold til informationsområdet.

*LO Idédebatt,
Informationsenheten,
10553 Stockholm, Sverige*

Projekter og afhandlinger

ABA har modtaget meddelelse om følgende afhandlinger under udarbejdelse:

Administrationen og den handelspolitiske tilpasning 1940-1941

Speciale Københavns universitet. Undersøgelsen tager sigte på at afdække de tiltag, der blev taget i forskellige ministerielle udvalg som reaktion på den begyndende nazistiske "nyordning" af Europa 1940-41. Det omfatter bl.a. flere embedsmandsundersøgelser og udvalg under Statsministeriet i denne periode.

Afsluttes forår/maj 199

*Steen Andersen,
Middelgrundsvej 9 st.th.,
2300 København S*

Fra kitler til eget tøj – professionalisme, omsorgsbilleder og køn i diskursen om hjemmehjælp

Ph.D. afhandling ved Århus universitet

Konstruktion af kvalifikationer og omsorgsbilleder i den politisk-administrative diskurs om hjemmehjælperes arbejde belyst ud fra et kønsperspektiv.

Metode: feministisk diskursanalyse; materiale: betænkninger, kommissionsrapporter, cirkulærer, lovgivning, diverse vejledninger og lign.

Afsluttes juli 1998

*Hanne Marlene Dahl,
Institut for statskundskab,
Universitetsparken,
Århus universitet, 8000 Århus C*

Centraliseret decentralisering og den strukturelle arbejdsløshed – en procesorienteret analyse

Projekt

Vi sætter spørgsmålstejn ved lønnens rolle og dens sammenhæng med den strukturelle arbejdsløshed. Ved at gøre det og sætte det sammen med udviklingen i overenskomstsyste-
met, når vi frem til en lille del af forklaringen på den strukturelle ledighed og hvad der kan gøres.

Afsluttes foråret 1997

*Frank Dalsgaard,
Hjørringgade 29 st.,
2100 København Ø*

DKP under Hitler-Stalinpagten

Speciale i historie, Odense Universitet

En undersøgelse af DKP's politiske og organisatoriske stilling fra august 1939 til juni 1941 med særligt henblik på den betydning ikke-angrebspagtens indgåelse, den finsk-russiske vinterkrig og den tyske besættelse af Danmark fik for partiets arbejde. Kildemateriale: primært materialer fra Kominternarkivet, DKP's arkiv, Arbejderbladet m.v.

Forventes afsluttet foråret 1998

*Jesper Gronenberg,
Dalumgårds Alle 35 C, lejl. 16,
5250 Odense SV,
tlf. 66 17 66 27*

Socialdemokratiets forhold til DKP i Odense, 1945-47

Speciale, Odense Universitet
Hvordan reagerede den socialdemokratiske bevægelse på DKP's fremgang efter besættelsen? Op-
gaven omhandler den politiske og den faglige del af bevægelse-

sen. Kildematerialet består af de lokale kreds- og fællesorganisationers arkiver, den odenseanske presse samt forbundsskrivelser. Forventes afsluttet efterår 1997
*Krister Hansen, Granvej 1, e,
vær. 202, 5250 Odense SV*

Grønlands placering i dansk sikkerhedspolitik 1945-58

Speciale ved historie Københavns universitet
Specialet bygger fortrinsvis på udenrigsministerielle kilder, men også på diverse personarkiver, bl.a. Hedtofts og H.C. Hansens. Forventes afsluttet i 1997

*Jens Højlund Sørensen,
Trøjborggade 8 st.th.,
1757 København V*

Det franske arbejdsmarked – en analyse med udgangspunkt i den "Danske model"

Bacheloropgave
Analyse af det franske arbejdsmarked med henblik på fagbevægelsen.

Forventes afsluttet juni 1997

*Elisabeth Kongsmark,
Sct Annægade,
København K;
Maria Pejter,
Opnæsgård 65 III tv.,
2970 Hørsholm*

Dansk Sydafrikapolitik 1952-1986

Speciale Københavns Universitet

I specialet skal de lange linjer i den danske politik overfor Sydafrika analyseres.

Forventes afsluttet ?

*Anders Kristensen,
Ringstedgade 3, 5.tv.,
2100 København Ø*

Fagbevægelsen og "Tysklandsarbejderne" 1940-45

2.-modulopgave på overbygningen i historie

Med udgangspunkt i DsF's og udvalgte fagforbunds arkiver undersøges fagbevægelsens holdning/forhold til de henvendte 100.000 danskere, der i årene 1940-1945 tog til Tyskland for at arbejde ("tysklandsarbejderne"). Endvidere vil relevant materiale fra Arbejdsdirektoratet, Statens Udvandringskontor og Socialministeriet blive inddraget.

Forventes afsluttet februar 1998

Daniel Lord,

Forhåbningsholms allé 31, st.th., 1904 Frederiksberg C;

Christian Larsen,

Rådmandsgade 8, 3.tv.,

2200 København N;

Morten Hjo Andersen,

Kongedybet 18, 2.tv.,

2300 København S

Labour og den Europæiske Union

Speciale København Universitet, Institut for engelsk

I specialet skal Labours stilling til den Europæiske Union analyseres ud fra Sjöblom og en neo-funktionalistisk tilgang. Grundmaterialet bliver officielle kilder og partiets debat. Undersøgelsesperioden strækker sig fra 1983 til valget i maj 1997.

Forventes afsluttet ca. febr. 1998

Claus Piculell,

Guldborgvej 30 1.th.,

2000 Frederiksberg

Nordisk Råds oprettelse og første år [Entstehung und Anfänge des Nordischen Rates]

Speciale (Magisterarbejde) ved Historisk institut, universitetet i Köln

Motiver og intentioner bag oprettelsen af Nordisk Råd. Hvorfor var regeringen på landets vegne og den socialdemokratiske ledelse på partiets vegne de stærkeste tilhængere af ideen om at skabe Nordisk Råd? Var Europarådet et forebillede? Strukturen og arbejdsmåden i Nordisk Råd i de første år: Hvilke muligheder havde Rådet for at få indflydelse på politikken? På hvilket politisk plan lå de anbefalinger som Rådet vedtog? Problemstillingen undersøges for årene 1950-54.

Specialet forventes afsluttet i juli 1997

Norbert Puttkamer,

Olpener Str. 691,

D - 51109 Köln

Udstillinger

Fra pult til PC

Den 1. august 1897 besluttede en snes handelsmedhjælpere i København at oprette "De danske handelsmedhjælperes forbund af 1897". Det er baggrunden for, at HK København i år kan fejre sit 100 års jubilæum. I den anledning åbner Arbejdermuseet og HK København en

udstilling, der fortæller om 100 års HK-historie.

Fra starten var handelsmedhjælperne ikke videre arbejderorienterede, og foreningen var ikke nogen succes. Problemet var, at foreningen havde sat sig mellem to stole. På den ene side skulle den være upolitisk – fanen var et hvidt banner – og på den anden side skulle den arbejde fagpolitisk. Omkring 1910 var medlemstallet dog steget til knap 200, og i 1915 tog HK København det for mange chokerende skridt at melde sig ind i Arbejdernes Fællesorganisation. HK blev en del af fagbevægelsen og er i dag det største fagforbund i Danmark.

Udstillingen på Arbejdermuseet fortæller historien om de voldsomme ændringer, der er sket for organisationen og ikke mindst for dens medlemmer. HK'erne har bevæget sig fra pult til PC, og HK har bevæget sig fra traditionelle fagforeningsopgaver som sikring af løn og arbejde til 24-timers medlemskabet. Udstillingen starter i en butik omkring århundredeskiftet, fortsætter med en skrivestue fra 1930'erne og når over industrialiseringens nyskabelser til et bud på fremtidens kontor.

Udstillingen åbner den 15. september og vises frem til 14. december 1997. Indtil 1. november dagligt 10-17; fra 2. november 11-16.

Arbejdermuseet,

Rømersgade 22,

1362 København K.

Tlf. 33 93 25 75